

Les negociacions de pau a Ginebra materialitzen la derrota musulmana

La partició us farà lliures

Alija Izetbegovic, el president encara consitucional de Bòsnia-Hercegovina, ha acceptat, després de la retirada sèrbia del massís d'Igman, la divisió del país en tres miniestats confederats.

Una "claudicació temporal" que inicia l'estancament *ad infinitum* d'aquest conflicte armat.

Els serbis es retiraven del massís d'Igman, es reprenien les negociacions a Ginebra i l'operatiu militar multinacional es preparava per a fer complir les resolucions de l'ONU. Però els militars reben ordres. I les ordres arriben quan hi ha directrius polítiques clares. Aquesta és la sort dels mitjancers internacionals: No n'hi ha. Lord Owen, mirant-se al llac Léman, va explicar la veritat oculta de tanta parafernàlia logístico-tàctica multinacional: les paraules no volen dir el que sembla. Les amenaces no són per complir-les. Ajuden a concretar les bases d'un acord que tanqui la guerra de Bòsnia. I, per tant, no es pot provocar cap nova guerra. Per exemple, contra Sèrbia. La comunitat internacional ha d'assolir un acord negociat a Ginebra que permeti salvar el malalt—els musulmans— malgrat que li extirpin mig cos. Owen és metge i no vol enganyar el malalt amb intervencions miraculoses que no es produiran. El que vol és definir, abans que sigui massa tard, els límits de la partició ètnica. Així ho entén i així ho negocia: es tracta que les diferents estructures de tutela exterior—l'Alt Comissionat per als Refugiats, les Forces de Protecció de l'ONU, la Policia Civil i les xarxes d'ajuda humanitària— puguin començar a actuar sobre el terreny, sense tenalles ni coercions. Sempre abans de l'hivern. Aquesta és l'única *realpolitik* que Europa pensa fer complir: salvar els musulmans d'una derrota encara més humiliant convertint la partició en el mal menor d'un nou mannà humanitari. Per això s'elabora, i s'aprova, un pla de desmilitarització de la capital, aprovat a Ginebra el passat dimecres, que col·locarà el "districte de Sarajevo", excepte Pale, capital autòctafa dels serbis, sota la tutela—paraula clau— d'un administrador de l'ONU, acompanyat per un *comissió consultiva local* (5 musulmans, 3 serbis, 2 croats i 1 d'altres minories) que funcionarà, com tot a l'antiga Iugoslàvia i a la derruïda Bòs-

nia, per consens. A més, una comissió *ad hoc* s'encarregarà de delimitar l'estatus de les nou municipalitats de Sarajevo, i es posarà en marxa una policia "ètnicament equilibrada"...

Aquest és l'estil de tots els acords de pacificació que subscriu l'ONU. S'accepta perquè Izetbegovic no té cap força per a reclamar la definitiva retirada de totes les forces sèrbies de Sarajevo, des del suburbi d'Ildiza o, gairebé en ple centre, al barri de Grbavica, municipalitats que Radovan Karadzic pensa continuar dirigint. En aquests dos anys que Sarajevo es convertirà en "ciutat oberta", o protectorat de l'ONU, els mitjancers-internacionals preveuen, sense esmentar el nom maleït, l'alçament d'una *línia verda* que deixaria l'aparell administratiu, la universitat i els principals barris, històrics o populars, en mans del govern mentre els serbis conservarien aquells barris que la guerra els va permetre caçar. Les fórmules de cooperació—consultives, consensuades o "ètnicament equilibrades"— per a governar el districte de Sarajevo són, purament, ficció política. Pitjor encara, el repartiment d'àrees d'influència, o municipalitats, pot atonitzar, encara més, les divisions entre el HVO—milícies croates— de Sarajevo, els sectors afins a l'islamisme i el "bloc republicà", o multiètnic, que sempre ha existit a Sarajevo. Beirut, un mal-bon exemple, ha aguantat més de quinze anys de guerra civil, sense que les "forces d'interposició" de la FINUL aconseguissin aturar la pròpia evolució de la guerra. Nicòsia, la capital de Xipre, en canvi, continua "establement dividida", i "ètnicament netejada", 19 anys després de la invasió turca, perquè la UNFICYP manté l'*status quo* que Turquia i Grècia, —per imperatius de l'OTAN— han acordat malgrat l'enfonsament—ja irreversible— de la sobirania xipriota sobre la part nord de l'illa. Izetbegovic coneix aquests exemples històrics, però no té més remei que adaptar-s'hi.

Divuit mesos després d'haver-se iniciat la guerra, el president bosnià ha arribat a Ginebra com a hostatge de dues faccions político-territorials que ell ha contribuït a promoure: Hercegovina i Bihac, els enclavaments, croat i musulmà, que decideixen, a hores d'ara, els vots d'una presidència col·legiada virtualment inexistent: Franjo Boras, un partidari exacerbant de la *Gran Croàcia*, viu a Zagreb des del principi de la guerra. Mile Akmadzic, teòric primer ministre, no s'ha mogut de Grude on el seu amic íntim Mate Boban traça els mapes—un darrere l'altre— de la divisió ètnica d'un estat que els hercegovians van contribuir a crear, votant afirmativament la independència, el 29 de febrer de 1991. Fikret Abdic, musulmà i representant de Bihac a la presidència col·legiada, controla l'única regió, muntanyosa i agresta, que els serbis no han pogut dominar, però és, des de 1987, l'emblema més incòmode de la corrupció a l'antiga Iugoslàvia: la multinacional agrofrutícola que ell havia creat al poble feudatari de Velka Kladusa, Agrokomerc, de 13.000 treballadors, havia estafat vora 900 milions de dòlars en lletres de canvi i ordres de pagament falses gràcies a la cobertura política de la nomenclatura sèrbia. Ara, sota la protecció de Tudjman, Abdic s'ha atorgat la missió de doblegar els "intransigents" de Sarajevo i salvar, ell amb Bihac, una comarca natural que penja, al cent per cent, de la tenalla sèrbia que els envolta. El "lleial" serbi Miro Lazovic, president del parlament fantasma, i advocat de la unitat multiètnica, és, com els milers de serbis que viuen a Sarajevo, el gran marginat d'una negociació que convertirà els serbis pro-bosnians en entitats no existents representades, davant del món, per un Karadzic que els voldria veure morts. Un contrasentit que l'ONU legitimarà, probablement, en les teòriques instàncies comunes del *protectorat* de Sarajevo. Apenes Eyup Ganup, un musulmà d'arrels iu-

Alija Izetbegovic engalta, a Ginebra, una humiliació necessària per a salvar la població civil i la cultura pròpia dels musulmans.

ARXIU

goslavistes –o antiislamista–, té un cert pes en l'entorn presidencial. En discrepa en veu alta. I en discreparà encara més perquè Izetbegovic ha dit allò que tothom temia: “Si volen un estat musulmà, el tindran”. Ara que s'ha abocat a firmar la derrota de l'estat comú, Izetbegovic pot retrobar el projecte neoislàmic, l'autèntic credo personal del president, provocant noves divisions en la presidència col·lectiva. El vell lluitador sunnita ha decidit imaginar-se que els països àrabs podrien finançar la reconstrucció del “cantó musulmà”. A Ginebra, Izetbegovic ha d'engaltar una humiliació que li permeti salvar la població civil i la cultura pròpia dels musulmans

Un sol estat irreal però unitari, almenys davant de l'ONU, anomenat Unió de Repúbliques de Bòsnia-Hercegovina. Aquest podria ser el darrer flotador d'Alija Izetbegovic, si li ho accepten Radovan Karadzic i Mate Boban. Un nom reconegut i un refugi musulmà. Confessional? És només el problema dels bosnians que creien en Bòsnia. Perquè Bòsnia i Hercegovina englobarà tres repúbliques sobiranes en què cada govern assumirà la pràctica totalitat de les competències estatals.

Constitucions pròpies i una lleugera cúpula a tres bandes: la presidència de la república, el consell de ministres confederal de nou membres –tres, tres i tres...–, un primer ministre rotatori, parlament elegit indirectament pels altres parlaments i un tribunal constitucional. Desmilitarització, drets humans... Així ho han decidit els mediadors internacionals que parlen en nom de l'ONU.

Divendres, 30 de juliol, tots els implicats anunciaven un principi definitiu d'acord. Arribarà. Però Izetbegovic, a mesura que s'acosta setembre, ja no pot demanar paraules d'honor. Ha de saber, amb certesa, si, per exemple, recuperarà alguns tros del seu rerepaís ja netejat, Bòsnia Oriental. Quants quilòmetres, i quins quilòmetres, al voltant de Srebrenica, Zepa i Gorazde serviràn per a unir aquestes ciutats amb la capital. Quant de terreny real –camps i finques, boscos– estan disposats a cedir uns serbis que, de moment, només han cedit a les forces croates del HVO suport artiller en els combats ferotges per a la conquesta de Mostar, l'esquelet d'una ciutat blanca –monumental– que l'ONU no s'ha dignat a protegir.

De moment, per als dos anys següents,

s'institucionalitza la política d'enclavaments protegits a càrrec d'UNPROFOR que converteix Sarajevo en l'enclavament *mare* connectat, per carretera, amb la resta d'enclavaments i amb la bossa “alliberada” –o autogovernada– del centre de Bòsnia, al voltant de Tuzla. Izetbegovic pot preservar la ficció internacional de Bòsnia i minar-la, alhora, amb criteris polític-religiosos. Allò que no podrà evitar és el reconeixement de les pèrdues territorials. Aquest és el valor de la seva signatura. Ara, un cop allunyat, però *preparat*, el mecanisme de la intervenció aliada, cal legitimar l'escenari d'una *libanització a l'engròs* –70% serbi, la resta a repartir– on només falten definir els petits serrells del dret de conquesta, la primera base de tota negociació. Ciutats i comarques sense vencedors definits: Vitez, Vares, Gornji Vakuf, Travnik, Kiseljak, Jablanica, Mostar... Emboïcs de tirallínies que es resolen al front. Entre secundaris. Musulmans i croats. Bosnis contra hercegovians. Un acord a Ginebra, si se signa, no pressuposa el final de cap guerra. L'ajorna, la transforma o la redueix. L'eternitza.

Oriol Malló